

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«АКАДЕМІЯ МИСТЕЦТВ ІМЕНІ ПАВЛА ЧУБИНСЬКОГО»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

Сергєєнко О.М.

01 вересня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ГРИМ І МАКІЯЖ**

Рівень вищої освіти

Перший (бакалаврський)

Галузь знань

В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»

Спеціальність

В5 «Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво естради»

«Звукорежисура»

«Спів»

«Інструментальне виконавство(за видами)»

Статус дисципліни

вибіркова

Київ - 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Грим та макіяж» для здобувачів вищої освіти галузі знань В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки», спеціальності В5 «Музичне мистецтво», освітньо-професійної «Музичне мистецтво естради», «Звукорежисура», «Спів», «Інструментальне виконавство (за видами)»

Розробник:

Азаренко Оксана Віталіївна - викладач-методист вищої категорії,
Член спілки театральних діячів України

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
«Мистецтво співу»
Протокол № 1 від «30» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Кочерга А.І.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри «Музичне мистецтво естради»
Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Карпенко-Боднарук Ж.Л.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри

«Інструментальне виконавство» (за видами)

Протокол № 1 від 30 серпня 2025 р.

Завідувач кафедри

Ясько О.А

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 3	Рік підготовки: 1 - й	
Загальна кількість годин – 90	90	90
Кількість модулів – 1 Змістових модулів - 3	Семестр:	
Для денної форми навчання. Тижневих аудиторних годин: 2 год.	2 - й	2 - й
	Лекції:	
	-	-
	Практичні:	
	32	8
Вид підсумкового контролю: виконання практичного завдання.	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: 2 – й семестр - залік	Самостійна робота:	
	58	82

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Грим і макіяж» є ознайомлення здобувачів з одним із елементів роботи актора. Гримування - один із завершальних етапів роботи актора над роллю. Добре віднайдений грим має важливе значення у створенні життєво правдивого та виразного образу та донесення його до глядача.

Предмет навчальної дисципліни – методичні прийоми та засоби гриму макіяжу.

Завдання дисципліни: стисле ознайомлення здобувачів з історією розвитку гримувального мистецтва; заглиблення до найкращих досягнень в цій галузі найбільш відомих і популярних акторів та майстрів гриму; роз'яснення ролі та значення гриму в створенні живого, реалістичного образу, опанування практичними навичками гриму та макіяжу.

Після опанування навчальної дисципліни «Грим і макіяж» здобувачі повинні:

знати:

- історію гримувального мистецтва,
- комплекс компонентів вистави та значення в ньому гриму;
- особливості роботи гримувальника в театрі;
- методику гримування;
- методику візажу;
- способи впливу майстерності гриму на художній образ.

Вміти:

- практично володіти технологією гриму, макіяжу;
- володіти етапами професійного гримування, макіяжу;
- користуватися фарбами, перуками, наклейками та наліпками для створення образу;
- дотримуватися санітарно-гігієнічних правил гримування.

Відповідно до освітньо-професійної програми, вивчення дисципліни «Грим і макіяж» сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

Загальні:

- Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово (ЗК 1).
- Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності (ЗК 2)
- Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК 4).
- Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК 8).
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК 9).
- Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт (ЗК 11).
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 15).

Спеціальні:

- Здатність оперувати професійною термінологією (СК 11)
- Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності (СК 12).

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Грим і макіяж» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

Спеціальний клас.

Режисура та постановка сценічного номеру.

Сценічно-виконавська майстерність

Культурологія

Клас ансамблю

Концертно-виконавська практика.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни «Грим і макіяж» забезпечує досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15

Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Грим і макіяж»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.	ПРН 15
Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.	ПРН 17

5. Засоби діагностики та критерії оцінювання результатів навчання.

5.1. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- експрес-опитування;
- презентації практичних робіт;
- залік.

5.2. Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік).

Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 100 – бальною шкалою та шкалою ECTS – А (90 - 100), В (82 - 89), С (75 - 81), D (64 - 74), Е (60 - 63), Fx (35 - 59), F (1 - 34). Кредитно - модульна система з переведенням в національну (чотирибальна: 5 – «відмінно», 4 - «добре», 3 - «задовільно», 2 – «незадовільно»). **Поточний контроль** здійснюється на кожному аудиторному занятті шляхом перевірки виконання практичних завдань. Оцінюється рівень виконання завдань аудиторної роботи та самостійної підготовки (вивчення теоретичного матеріалу, та його практичне засвоєння).

Модуль 1																	
	Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2						Самост. робота	Залік	Всього
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14			
Аудиторні заняття	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	20	100

Т 1, Т 2 ... Т 14 – теми занять.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів

Усний виступта виконання практичного завдання	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, має глибокі і міцні знання, виявляє елементи творчого підходу, його практичного втілення при виконання практичних завдань. Користується основною та додатковою літературою.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, аналізує вивчений матеріал, практично втілює при виконанні практичних завдань. Користується основною літературою.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст, частково аналізує, використовує при виконанні практичних завдань. Використовує основну літературу
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів. При виконанні практичних завдань правильно відтворює близько половини навчального матеріалу. Іноді використовує літературу.
1	Частково володіє навчальним матеріалом. Не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та при виконанні практичних завдань. Допускає суттєві помилки. Літературою не користується.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Весь обсяг роботи здобувача за семестр підсумовується за допомогою накопичувальної системи балів. Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних знання матеріалу тем - за поточний, семестровий контроль, ведення конспекту, з подальшим переведенням в національну шкалу.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за різні види завдань вказана в таблиці.

Модульний (семестровий) контроль знань здобувачів

Модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період модуля семестру). Модульний (семестровий) контроль знань здобувачів (залік) здійснюється через

виконання практичного завдання

Критерії модульного оцінювання знань здобувачів

Виконання практичного завдання	Критерії оцінювання
20 - 15	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Творчо ставиться до вирішення практичних завдань. Правильно вирішив усі практичні завдання. Володіє методикою гриму і макіяжу.
10-14	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Намагається творчо ставитись до вирішення практичних завдань, але при виконанні припускає незначні помилки. Взагалі володіє методикою гриму і макіяжу.
5-9	Засвоїв більше половини теоретичного матеріалу. Формально ставиться до виконання практичних завдань, припускає помилки. Володіє основними положеннями методики гриму і макіяжу.
3 - 4	Засвоїв половину матеріалу. Формально ставиться до виконання практичних завдань, припускає значні помилки. Частково володіє методикою гриму і макіяжу.
2 - 1	Теоретичний матеріал не знає. Не володіє методикою гриму і макіяжу. Не виконав практичного завдання.

Критерії підсумкового семестрового оцінювання знань здобувачів

Підсумковий бал з навчальної дисципліни є сумою балів, одержаних за поточний та модульний контроль з подальшим переведенням в національну шкалу. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач за всі види виконаних робіт – 100.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	Шкала ECTS та критерії оцінювання	
90-100	Відмінно	A	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, має глибокі і міцні знання. Використовує основну та додаткову літературу. Творчо ставиться до вирішення практичних завдань. Правильно вирішив усі практичні завдання. Володіє методикою гриму і макіяжу.

			макіяжу.

82-89	Добре	В	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, аналізує вивчений матеріал. Намагається творчо ставитись до вирішення практичних завдань, але при виконанні припускає незначні помилки. Взагалом володіє методикою гриму і макіяжу. Використовує основну літературу.
74-81		С	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст, частково аналізує і використовує при виконанні практичних завдань. Використовує основну літературу. Взагалі володіє методикою гриму і макіяжу.
64-73	Задовільно	Д	Здобувач несистематично, на посередньому рівні виконує практичні завдання. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів. При виконанні практичних завдань правильно відтворює близько половини навчального матеріалу. Іноді використовує літературу. Засвоїв половину матеріалу. Формально ставиться до виконання практичних завдань, припускає значні помилки. Частково володіє методикою гриму і макіяжу
60-63		Е	Здобувач несистематично, на низькому рівні виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Формально ставиться до виконання практичних завдань, припускає значні помилки. Частково володіє методикою гриму і макіяжу. Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та при виконанні практичних завдань, допускає суттєві помилки. Літературою не користується.

35-59	Незадовільно	FX	Здобувач несистематично виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Намагається застосовувати набуті знання при виконанні окремих видів практичної роботи. При виконанні завдань допускає кілька значних помилок. Фрагментарно володіє методикою гриму і макіяжу. Виконує всі практичні завдання з помилками. Для одержання кредиту потрібне доопрацювання.
0-34		F	Здобувач епізодично виконує завдання аудиторної та самостійної роботи. Обсяг практичних завдань виконано фрагментарно. Виконує окремі практичні завдання, але з великою кількістю помилок. Необхідне повторне вивчення дисципліни.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.3. Зміст навчальної дисципліни.

Денна та заочна форма навчання

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Людське усвідомлення об'єктивної і суб'єктивної реальностей. Грим, макіяж.

Тема 1. Значення гриму і візажу в створенні образу. Гігієна гриму і макіяжу, технічні засоби.

Грим як виразний засіб, розкриваючий основні риси характеру, образу. Жанр, стиль оформлення і костюмів, як важливі чинники в створенні гриму. Розробка гриму з урахуванням розмірів сценічного майданчика, для глядачів залу, електричного, денного освітлення. Основні відомості по історії предмету. Релігійні культи і обряди, що супроводжувалися «магічним розфарбовуванням тіла» Обрядові і танцювальні маски первісної людини. Символічні маски давньосхідних театрів.

Властивості і якості гримувальних обладнань, їх виробнича характеристика. Гримувальне обладнання і інструменти: набір гримувальних фарб і розтушовувань (або м'яких щіточок №№ 1-6); крем для зняття гриму або медичний вазелін; пудра (біла, рашель, загар), гумоз, мастика для брів, пушок, вата або заяча лапка для запудрення, сухі рум'яна.

Виявлення та опрацювання типу шкіри: жирна шкіра, схильна до почервоніння і прищів та суха шкіра, схильна до лущення. Шкіра з видимими ознаками старіння Інструменти: кисті та спонж.

Дотримання всіх правил гігієни перед процесом гримування і по його закінченні.

Тема 2. Підготовчий період в процесі гримування і основи анатомії людини. Виготовлення розтушовок.

Правила нанесення гримувальних фарб на обличчя. Знайомство з основними тонами і кольорами гриму: складання загальних тонів, тіньових фарб. Поняття

«теплі» і «холодні» тони. «Теплі» тони - жовто-червоні; «холодні» тони - голубувато-зелені.

Поняття «колірна гамма», «палітра фарб». Світловий принцип гримування -

чергування поєднань «теплих» і «холодних» тонів, світла і тіні, півтіні - дає об'ємне зображення обличчя. Світло - опуклість, тінь - западина.

Поняття «відблиск» і його призначення. Послідовність при гримуванні.

Тема 3. Контури опуклостей і западин лицьової частини черепа.

Анатомічна будова обличчя.

Основні опуклості: два лобові горби, дві надбрівні дуги, дві скули - скуласті дуги, носова кістка, верхня щелепа, горб підборіддя і два заовалені кути нижньої щелепи. Основні западини: лобова, дві скроневі, дві очні, носова, дві підскуласті, підщелепні і підборіддя поглиблення.

Лінія як початковий етап роботи в гримі. Півтінь. Відблиск.

Тема 4. Схема гриму скулової западини.

Відмінність схеми гриму жіночої молодого обличчя і чоловічого молодого обличчя.

Перелік практичних рекомендованих занять:

Вивчити і прокреслити скули лицьової частини черепа.

Користуючись художніми засобами гриму, додати глибину западинам і рельєф опуклостям.

Тема 5. Загальний тон. Підбір і складання загального тону. Рум'яна, їх різновид.

Перелік практичних рекомендованих занять:

Підготовка до процесу гримування. Підбір і складання загального тону.

Основа для мейку - тональні креми. Опрацювання форми обличчя:

Квадратне обличчя втілює енергію, рішучість і волю. **Кругле** обличчя - жіночне і миловидне. **Трикутне** - особа нині на піку популярності.

Овальне обличчя від природи гармонійне.

Тони груп "Весна", "Осінь" - теплі, і в тканинах будуть переважати рожеві, персикові кольори і їх відтінки, а також яскраво-синій, оливковий, жовто-

охристий, трав'янисто-зелений, лимонно-жовтий. До групи холодних відносяться тону, близькі до льоду. Це - кольори "Зими" і "Літа". Але часто і вони включають елементи теплих тонів.

Основні кольори за типами:

Весна - яскраво-синій, трав'янисто-зелений, лимонно-жовтий.

Осінь - синьо-зелений темний, оливковий, жовто-охристий.

Зима - яскраво-жовтий, чорний, яскраво-рожевий.

Літо - бордо, блакитнувато-зелений, рожевий спокійний.

Підбір і складання відповідно до загального тону рум'ян і їх розподіл. Обробка основних деталей обличчя: очей (колір, його підведення), брів, носа, губ.

Запудрення і поживлення підведення очей, брів і губ. Рум'яна випускаються в твердій і рідкій формі. До твердих належать рум'яна у формі компактної пудри, розсипчастої пудри або спресованих кульок. До рідких рум'янам можна віднести крем-рум'яна, мус-рум'яна, гелі, рум'яна - стік (рум'яна-олівець) і рум'яна у вигляді пінки.

Вибір відтінку рум'ян: теплі відтінки червоного, коричневого, медового, мідного кольору для жовтуватою або оливковою шкіри; на темній шкірі - сливові, цегляні і темно-бронзові відтінки; на загорілій - коралові, помаранчеві, насичено-червоні та перикові кольору рум'ян.

Правила нанесення рум'ян: не можна наносити рум'яна близько до носа - це додає вік.

Рум'яна досить наносити в один шар.

Тема 6. Схема гриму художнього обличчя.

Основа гриму опрацювання кісткової структури обличчя. Використовування прийомів схеми гриму черепа. Основна характеристика художнього обличчя: запалі очі, запалі щоки, віскі, ніс, що загострився, підборіддя; блідий, з жовтизною колір обличчя. Перелік практичних рекомендованих занять:

1. Скласти загальний тон і тінюву фарбу. Пропрацювати основні деталі обличчя.
2. Запудрити грим і підживити підведення очей, брів, губ.

Тема 7. Схеми гримування очної западини. Пропрацювання основних деталей обличчя(очей, брів). Макіяж очей.

Опрацювання ознак деформації очних западин, тьмяність кольору очей. Зміна форми очей, гримування та запудрення. Складки під очима (очні мішки), щоково- підборіддя, лобові.

Використання засобів:

Рідка підводка, фломастер, олівець або найтемніший відтінок тіней у палетці. Використання не більше 4 відтінків. Приховування недоліку зморшок. Пропрацювання макіяжу очей: блакитні очі, сірі очі, темно-карі, світло-карі очі, зелені очі.

Очі. Коригування відстані між очима. Нормальне підведення під колір очей. Підведення, змінююче очі. Підведення збільшуючи очі;

Тема 8. Схеми гримування губів. Пропрацювання основних деталей обличчя(губ). Макіяж губів.

Опрацювання ознак деформації губів (повні губи, тонкі, бантиком). Зміна форми, гримування та запудрення.

Коригування губ. Етапи роботи над макіяжем губ.

Змістовий модуль 2. Робота над образом.

Тема 9. Віковий грим. Проробка зморшок.

Виявлення елементів вікового гриму. Ознаки старіння: в'ялість і зміна кольору шкіри обличчя (жовто-сірий відтінок), поява зморшок і западин, зміна форми і кольори брів, забарвлення губ, носа. Облисіння або появасивини на голові, поява набрякlostі, другого підборіддя. Основні зморшки (складки) на обличчі: дві носогубні, дві кологубні,

дві міжбровні (сердиті). Техніка виконання старечого гриму включає:

- схему гриму черепа (складання загального гону, опрацювання западин опуклостей лицьового черепа, нанесення відблисків);
- опрацювання основних зморшок і складок;
- продовження гриму згідно правилам гримування. Використовування схеми старечого гриму для зображення різних віків:

від середнього до глибокої старості. Робота над виконанням старечого гриму проводиться тими, що вчать за наочним матеріалом (ескізи, фотографії старих., портрети). Перелік практичних рекомендованих занять:

- Виявлення індивідуальної структури обличчя вчиться: відрізок основ схеми гриму «черепа».
- Нанесення і опрацювання основних зморшок, складок.
- Гримування основних деталей обличчя: очей, брів, носа, губ і т. д. Зміна їх форми, розмірів (старіння)

Тема 10. Казковий грим. Фантазійний грим. Святковий тематичний грим. Створення святково-концертного макіяжу.

Своєрідність казкового гриму. Гіперболізування скульптурно-об'ємних форм і колірної гами. Фантастичність і незвичність казкових персонажів – джерело творчої фантазії при роботі над казковим. Можливість максимального використання всіх виразних засобів гримування. Вигадка, ініціатива, винахідливість, добрий смак – необхідні умови при роботі над казковим гримом. Використовування прийомів трансформації гриму в казках.

Фантазійно-казкові герої: Попелюшка, Червона Шапочка. Королева, Принцеса, Снігуронька, Весна і ін. Основа цього гриму - схема гриму «молоде обличчя» (жіноче).

Інші казкові герої: Баба-яга, Дід Мороз, Лісовик, Кашей Безсмертний, Гноми, Лісові духи і ін.

Концертний (естрадний) грим. Сучасний концертно-естрадний грим виконується за принципом молодого гриму, використовуючи техніку гриму «молодого обличчя». Грим повинен відповідати напрямам сучасної моди, стилю зачіски, костюма. Концертний грим включає елементи декоративної

(побутовий) косметики.

Схема гриму:

- підготовка обличчя до процесу гримування: маскування дрібних дефектів шкіри;
- підбір і розподіл загального тону, рум'яний, опрацювання основних деталей обличчя: очі, брови, губи (пожвавлення).
- оформлення зачіски.

Тема 11. Кіно - образи та їх відтворення.

Телевізійне кіно (анімаційні, неігрові та ігрові короткометражні фільми, телевізійні фільми, серіали)

- художнє, або ігрове, де обов'язкова акторська гра, яка втілює задум сценариста та режисера.
- мультиплікаційний, або анімалістичний (мальований) фільм.

Тема 12. Зачіски. Робота з перуками.

Значення волосяних виробів в гримі. Залежність форми зачіски, борід, вусів від пануючих ідеалів різних епох. Найтиповіші в театральній практиці категорії париків: пейзажні (селянські), мольєровські, французькі (білі пудрені), італійські, суворовські, гоголевські, українські, міські і т. д.

Характерні парики: «лисий парик», «їжачок», «негритянський» і ін. Підрозділ париків на чоловічі і жіночі. Підготовка парика до роботи. Технологія одягання парика - чоловічого і жіночого; з лобом і без лоба. Додання волосся блиску і сивини. Послідовність при знятті париків - чоловічих і жіночих. Крепи - креповане волосся як заготівка для волосяних виробів.

Укладання волосся на голові і закріплення їх шпильками. Обв'язування голови тасьмою. Одягання парика (використовуються ті ж прийоми, що при надяганні чоловічого парика). Закріплення парика шпильками і невидимками за тасьму.

Тема 13. Робота над концертним образом.

Підготовка гриму на репетиціях (поправки, зміни). Коректування і вдосконалення гриму від спектаклю до спектаклю.

Тема 14. Єдність гриму і художнього задуму постановки. Грим у виставі. Техніка театального гриму.

Єдність гриму і художнього задуму постановки. Єдність стилю: грим, зачіска, костюм. Виконання молодого гриму з урахуванням індивідуальності конкретного виконавця, підкреслення природної краси, виявлення характерних рис. Мінімальна кількість фарб при створенні гриму. Основи декоративної (побутовий) косметики і правила її застосування в гримі. Основні чинники, що впливають на зовнішність

людини: соціальна і національна приналежність, кліматичні умови, стан здоров'я.

Обличчя і його характер. Основні чинники, які визначають характерний грим: вік, клімат, расові особливості, вплив умов праці, стан здоров'я, характерні мимічні вирази обличчя, вплив історичного середовища, капризи моди і т. д. Провідні риси вдачі: дурість, легковажність, злість, заздрість, жорстокість і т. д. Збереження мимічної рухливості обличчя.

Перелік практичних рекомендованих занять:

- Підбір і розподіл загального тону для створення характерного гриму.
- Опрацювання основних деталей обличчя: хитрого, злого, вольового, капризного, цікавого, добродушного.
- Причісування або надягання парика згідно виконаному гриму.
- Узагальнення всіх елементів в єдине ціле гриму-образу.

Схема гриму. Відмінні риси «молодого обличчя»: свіжість кольору обличчя (загальний тон), рівномірність рум'янцю, відсутність вікових складок, чіткість форм основних деталей обличчя. Відмінність молодого жіночого гриму від чоловічого. Зачіска - складовий елемент гриму. Застосування локонів, кіс, шиньйонів, напівпариків. Наклеювання штучних вій.

6. 2. Структура навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Всього годин	Аудиторні заняття	Самостійна робота здобувача
Модуль І			
Змістовий модуль 1. Людське усвідомлення об'єктивної і суб'єктивної реальностей.			
Тема 1. Значення гриму і макіяжу в створенні образу. Гігієна гриму і макіяжу, технічні засоби.	5	2	3
Тема 2. Підготовчий період в процесі гримування і основи анатомії людини. Виготовлення розтушовок.	5	2	3
Тема 3. Контури опуклостей і западин лицьової частини черепа.	6	2	4
Тема 4. Схема гриму скулової западини.	5	2	3
Тема 5. Загальний тон. Підбір і складання загального тону. Рум'яна, їх різновид.	6	2	4
Тема 6. Схема гриму художнього обличчя.	6	2	4
Тема 7. Схеми гримування очної западини. Пропрацювання основних деталей обличчя(очей, брів). Макіяж очей.	6	2	4

Тема 8. Схеми гримування губів. Пропрацювання основних деталей обличчя(губ). Макіяж губів.	6	2	4
Разом за змістовим модулем 1:	45	16	29
Змістовий модуль 2. Робота над образом.			
Тема 9. Віковий грим. Проробка зморшок.	7	2	5
Тема 10. Казковий грим. Фантазійний грим. Святковий тематичний грим. Створення святково-концертного макіяжу.	7	2	5
Тема 11. Кіно - образи та їх відтворення	7	2	5
Тема 12. Зачіски. Робота з перуками.	6	2	4
Тема 13. Робота над концертним образом.	9	4	5
Тема 14. Єдність гриму і художнього задуму постановки. Грим у виставі. Техніка театрального гриму.	9	4	5
Разом за змістовим модулем 3:	45	16	29
Всього:	90	32	58

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Всього годин	Аудиторні заняття	Самостійна робота здобувача
Модуль І			
Змістовий модуль 1. Людське усвідомлення об'єктивної і суб'єктивної реальностей.			
Тема 1. Значення гриму і візажу в створенні образу. Гігієна гриму і візажу, технічні засоби.	5	0,5	4,5
Тема 2. Підготовчий період в процесі гримування і основи анатомії людини. Виготовлення розтушовок.	5	0,5	4,5
Тема 3. Контури опуклостей і западин лицьової частини черепа.	6	0,5	5,5
Тема 4. Схеми гриму скулової западини.	5	0,5	4,5
Тема 5. Загальний тон. Підбір і складання загального тону. Рум'яна, їх різновид.	6	0,5	5,5
Тема 6. Схеми гриму худого обличчя.	6	0,5	5,5
Тема 7. Схеми гримування очної западини. Пропрацювання основних деталей обличчя (очей, брів). Макіяжочей.	6	0,5	5,5
Тема 8. Схеми гримування губів. Пропрацювання основних деталей обличчя(губ). Макіяж губів.	6	0,5	5,5
Разом за змістовим модулем 1:	45	4	41

Змістовий модуль 2. Робота над образом.			
Тема 9. Віковий грим. Проробка зморшок.	7	0,5	6,5
Тема 10. Казковий грим. Фантазійний грим. Святковий тематичний грим. Створення святково-концертного макіяжу.	7	0,5	6,5
Тема 11. Кіно - образи та їх відтворення	7	0,5	6,5
Тема 12. Зачіски. Робота з перуками.	6	0,5	5,5
Тема 13. Робота над концертним образом.	9	1	8
Тема 14. Єдність гриму і художнього задуму постановки. Грим у виставі. Техніка театрального гриму.	9	1	8
Разом за змістовим модулем 3:	45	4	41
Всього:	90	8	82

САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
Тема 1. Значення гриму і макіяжу в створенні образу. Гігієна гриму і макіяжу, технічні засоби.	3	4,5
Тема 2. Підготовчий період в процесі гримування і основи анатомії людини. Виготовлення розтушовок.	3	4,5
Тема 3. Контури опуклостей і западин лицьової частини черепа.	3	5,5
Тема 4. Схема гриму скулової западини.	3	4,5
Тема 5. Загальний тон. Підбір і складання загального тону. Рум'яна, їх різновид.	3	5,5
Тема 6. Схема гриму художнього обличчя.	3	5,5
Тема 7. Схеми гримування очної западини. Пропрацювання основних деталей обличчя(очей, брів). Макіяж очей.	3	5,5
Тема 8. Схеми гримування губів. Пропрацювання основних деталей обличчя(губ). Макіяж губів.	3	5,5
Тема 9. Віковий грим. Проробка зморшок.	3	6,5
Тема 10. Казковий грим. Фантазійний грим. Святковий тематичний грим. Створення святково-концертного макіяжу.	3	6,5
Тема 11. Кіно - образи та їх відтворення.	3	6,5
Тема 12. Зачіски. Робота з перуками.	3	5,5
Тема 13. Робота над концертним образом.	3	8

Тема 14. Єдність гриму і художнього задуму постановки. Грим у виставі. Техніка театрального гриму.	3	8
	58	82

8. МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Методичні рекомендації до організації модульного контролю.

Під час модульного контролю здобувач виконує два практичних завдання:

- 1) Створення концертного образу (за темою).
- 2) Створення сценічного образу (героя вистави, казки та ін.).

9. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.

- Лекція.
- Бесіда.
- Практичний показ.
- Пояснення.
- Пошуковий.
- Творчий.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання LMS Moodle - інтегрованої комп'ютерної системи закладу вищої освіти. Для виконання практичних завдань здобувачу необхідно: дзеркало, гримувальне обладнання і інструменти: набір гримувальних фарб і розтушовувань (або м'яких щіточок №№ 1-6); крем для зняття гриму або медичний вазелін; пудра (біла, рашель, загар), гумоз, мастика для брів, пушок, вата або заяча лапка для запудрення, сухі рум'яна.

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гекалюк Л. Грим: навчально-методичний посібник для здобувачів мистецьких спеціальностей / уклад.: Людмила Юріївна Гекалюк – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. – 120 с.
2. Елдрідж Л. «Писана краса. Історія макіяжу», „ArtHuss" 2018, 240 с. 3.
4. Момчилова А. Грим в модних інноваціях Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences, VII(34), I.: 205, 2019 Sept КНУКіМ
5. Пелагейченко М. Л. , Філенко О. В. З історії макіяжу. Макіяж як корекція форми та рис обличчя. / М.Л. Пелагейченко, О.В. Філенко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mozok.click/1876-z-storyi-makyazhu-makyazhyak-korekcyia-formi-ta-ris-oblichchya.html>
6. Проскуракова, О. В. "Грим як простір семіотичної комунікації." Культура України 78 (2022): 38-44.

7. Проскурякова, Олександра Вячеславівна. "Культурологічний та мистецтвознавчий аспекти сценічного макіяжу як художнього засобу естрадного жанру." Серія: Філософія, культурологія, соціологія 28 (2024): 119-126.
8. Натанчук, Людмила Петрівна. "Складники сценічного образу: мистецтво гриму та маска." (2022).
9. Gabriela Hernandez Classic Beauty: The History of Make-Up Atglen, PA Schiffer Publ. Ltd. 2011.

Допоміжна

1. Рона Берг Макіяж.1000 рад на всі випадки життя - Харків: Клубсімейного дозвілля, 2007.
2. Шатохін І. О. Грим у театрі і в кіно Київ: Мистецтво, 1971. 170 с.

Інформаційні ресурси

1. Special Makeup Effects for Stage and Screen - (Malestrom).pdf
artoftheatrical.djvu
photographic make-up.djvu
2. Макіяж: у чому різниця <https://www.youtube.com/watch?v=vJnd65nif7E>.
Голлівудський макіяж <https://www.youtube.com/watch?v=Pk0Oa6PQPDo>
Лайфхаки з мейкапу <https://www.youtube.com/watch?v=IRmINzRju5w>
3. <https://genderindetail.org.ua/season-topic/tema-sezonu/makiyazh-vid-primusu-do-samovirazhennya-ch-1-istorichniy-exkurs-134248-1.html>
4. <https://sites.google.com/view/myata/%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%B2%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%B6/%D1%83%D0%B2%D1%82-1%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F-%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83-%D0%B2%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%B6%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D1%81%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B8>
5. <https://prostolady.com.ua/343-vidi-makiyazhu-i-nazvi-klasichniy-makiyazh-ochey-varianti-prirodnogo-i-efektnogo-makiyazhu.html>
7. <https://zsz.pp.ua/vidi-makiyazhu-i-vse-shho-mi-znayemo-pro-pravila-ta-osoblivosti-xnanesennya/>
8. <https://newsdaily.com.ua/krasa/makiyazh/6108-vidi-makiyazhu.html>
9. <https://sites.google.com/view/myata/%D1%83%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%B2%D1%96%D0%B7%D0%B0%D0%B6%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BB%D1%96%D1%81%D1%82/%D1%83%D1%82-1%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0-%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%BC%D0%B0%D0%BA%D1%96%D1%8F%D0%B6%D1%83>
10. <https://svitppt.com.ua/rizne/vidi-makiyazhu-v-zalezhnosti-vid-priznachennya-zachiski.html>
11. <https://wobs.ua/blog/u-yakomu-poriadku-potribno-robyty-makiazh/>